

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjo Egidijaus Šileikio
ATSKIROJI NUOMONĖ
dėl Seimo ginčytų Atominės elektrinės įstatymo 10 str. ir 11 str. nuostatų (2008 m.
vasario 1 d. redakcija) atitikties Konstitucijai

Vilnius, 2009 m. kovo 3 d.

Remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo (55 str. 5 d.) papildymu, Seimo priimtu 2008 m. lapkričio 11 d. (Žin., 2008, 134-5179), teikiu atskirąją nuomonę dėl minėtos Atominės elektrinės įstatymo dalies konstitucingumo, atitinkamai išnagrinėto Konstitucinio Teismo 2009 m. kovo 2 d. nutarime¹, priimtame konstitucinės justicijos byloje Nr. 28/08. Šioje byloje iš vadinamojo (formalaus) pranešėjo tapdamas atskirosios nuomonės autoriumi, reiškiu konceptualų nesutikimą su minėto Konstitucinio Teismo nutarimo rezoliucija ir joje pateikto tyrimo rezultato siekimo metodologija (technika), tuo nesiekdamas sumenkinti Teismo nutarimą.

Atskirąją nuomonę išdėstau dėl tokių vienuolikos minėtos bylos nagrinėjimo aspektų:

- 1) dėl principinio (pagrindinio) nesutikimo su Konstitucinio Teismo verdikto (jį vertinant kaip visumą) koncepcija;
- 2) dėl nacionalinio investuotojo (juo tapusios akcinės bendrovės LEO LT, AB) veiklos pagrindinio tikslo kildinimo iš Atominės elektrinės įstatymo tikslo;
- 3) dėl trijų pareiškėjo iškeltų abejonių tyrimo metodų, t. y. kitų įstatymų, kurių pareiškėjas neginčijo ir nenurodė, aiškinimo bei vertinimo (bei tų įstatymų, kuriuos pareiškėjas nurodė, neaiškinimo ir nevertinimo);
- 4) dėl pareiškėjo iškeltų abejonių išplėtimo, nežiūrint, kad ginčijamas įstatyminis reglamentavimas iš esmės nepriklauso nuo to reglamentavimo, kurį Konstitucinis Teismas savo iniciatyva aiškino ir vertino (kvalifikavimo), taip pat dėl abejotino Atominės elektrinės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies išskyrimo palyginti su kitomis įstatymo 8 straipsnio nuostatomis;
- 5) dėl Konstitucinio Teismo sukurtų precedentų panašiose bylose esmingo netaikymo;
- 6) dėl naujos Konstitucijos doktrinos ginčytoms įstatymo nuostatomis išsamiai ištirti;
- 7) dėl Europos Sąjungos teisės dimensijos Konstitucijoje (nacionalinėje konstitucinėje teisėje) neatspindėjimo;
- 8) dėl *ultra vires* doktrinos netaikymo vertinant Sutartį dėl nacionalinio investuotojo sukūrimo;

¹ Šio KT nutarimo pavadinimas: „Dėl Lietuvos Respublikos Atominės elektrinės įstatymo 10 straipsnio 1 dalies (2008 m. vasario 1 d. redakcija) nuostatų ir 11 straipsnio (2008 m. vasario 1 d. redakcija) 1 dalies 1 punkto atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

9) dėl gausios istorinės medžiagos (teisėkūros raidos) minimalaus panaudojimo nutarimo rezoliucijai;

10) dėl ginčyto įstatyminio reglamentavimo nevertinimo pagal priėmimo tvarką paties Konstitucinio Teismo iniciatyva, kaip tai jis yra daręs (vertinęs) ne vieną kartą;

11) dėl viešo teismo tyrimo (t. y. viešo posėdžio turinio) apimties ir reikšmės (prasmės) ir nutarime nagrinėjamos (aprašomos) problematikos santykio (disproporcijos).

1. Dėl principinio (pagrindinio) nesutikimo su Konstitucinio Teismo verdikto (jį vertinant kaip visumą) koncepcija.

Nesutinku su Konstitucinio Teismo nutarime atsispindinčiu nusistatymu ypač tuo požiūriu, kad:

a) priėmus ir įgyvendinus Atominės elektrinės įstatymo nuostatas (2008 m. vasario 1 d. redakcija), atseit niekas nepasikeitė ir netgi pasikeiti negalėjo (tam nebuvo ir negalėjo būti sudarytos teisinės prielaidos), kadangi elektros energetikoje nuo sovietinių laikų buvo ir yra monopolija, o vartotojų interesų apsaugos priemonės tos monopolijos akivaizdoje (kontekste) buvo nustatytos dar iki ginčijamos reformos. Išeitų, kad valstybė (įstatymų leidėjas) gali įgyvendinti bet kokias monopolijos reformas (vienasmeniškai ar su tam tikru privačiu asmeniu), tačiau niekaip (nei vienu teoriškai įsivaizduojamu atveju, būdu) negali pažeisti konstitucinio monopolijos draudimo, jei tas draudžiamas monopolis faktiškai jau buvo iki reformos, juo labiau jei anksčiau buvo nustatytos vartotojų interesų apsaugos priemonės. Tačiau, mano nuomone, istoriškai („natūraliai“) susiformavusios monopolijos vertinimas, kurį galima išreikšti žodžiais „buvo ir yra monopolija“ („buvo nustatytos vartotojų interesų apsaugos priemonės“), pagal Konstituciją turi būti siejamas su esminiu papildomu vertinimu: „ar ateityje ir toliau bus monopolija“, „ar atsiranda papildomos monopolijos išlikimo (užsisklendimo) garantijos“, „ar nepaneigiamos gyvavusios prielaidos (bent jų pradmenys) sušvelninti ir laipsniškai panaikinti monopoliją“. Kitaip tariant, būtina analizuoti, **ar byloje ginčijamas monopolijos reformos reglamentavimas akivaizdžiai nesudaro sąlygų pakylėti formaliai „natūralią“ monopoliją dar į aukštesnį jos - neautentišką, valstybės (įstatymų leidėjo) inspiruotą - lygį (koncentracijos, centralizacijos laipsnio padidinimo kontekste), t. y. ar Atominės elektrinės įstatyme nustatyto ūkinės veiklos reglamentavimo faktinis įgyvendinimas (LEO LT, AB įstatų 17 punktas) nėra (gali būti) papildomas įrodymas, kad Seimo ginčijamu reglamentavimu sudaromos teisinės sąlygos tam, kad restruktūrizuota ir dekoncentruota (decentralizuota) elektros energijos rinkos monopolija ne tik grįžtų į ankstesnę jos centralizuoto valdymo būseną (kuri vienaip ar kitaip buvo 2002 m., t. y. iki AB „VST“ privatizavimo), bet ir įgautų iš esmės naują dimensiją – atsirastų valstybės ir vieno privataus asmens turto (nuosavybės teise priklausančių akcijų ir jų pagrindų**

atsirandančių teisių) konsolidavimas juridškai fiktyvaus (atskiro teisinio subjektiškumo neturinčio) subjekto „nacionalinio investuotojo įmonių grupė“ lygmenyje. Šiuo klausimu mano nuomonė vienareikšmiška: Vyriausybę ir įstatymų leidėją paviliojusi vadinamoji holdingo idėja ir valstybės-privatininko (UAB „NDX energija“) partnerystės (PPP) idėja, kuri Atominės elektrinės įstatyme pasireiškia nacionalinio investuotojo įmonių grupės institute, t. y. motininės (patronuojančios) bendrovės (ja tapusios LEO LT, AB) ir jos dukterinių įmonių konsolidavimo modelyje, iš esmės sudaro teisinis prielaidas tam, kad įvyktų radikaliam naujas faktiškai gyvavusios, bet pakankamai susilpnintos² ir iki demontavimo priartintos monopolinės padėties elektros energetikos sistemoje pakylėjimas į naują, aukštesnį tos monopolijos lygmenį, t. y. monopolijos užsisklendimo³ būseną (tuo labiau kad nacionalinio investuoto (juo tapusio LEO LT, AB) veikla neterminuota ir jos teisėtumas (legalumas) nepriklauso nuo to, ar po 5, 10, 15 ar 20 metų bus pradėta statyti ar baigta statyti nauja atominė elektrinė, taip pat ar į naujos atominės elektrinės projekto įgyvendinimo bendrovę įsijungs (nesijungs) strateginiai partneriai;

b) akcinių bendrovių „RST“ ir „VST“, vykdančių elektros energijos skirstymo veiklas atitinkamai šalies teritorijos rytinėje ir vakarinėje dalyse, nekonkuravimas tarpusavyje ir su kitais ūkio subjektais elektros energijos skirstymo srityje neva yra pagrindinis kriterijus (pagrindas) matyti ar nematyti tą pačią (nesikeičiančią) monopoliją elektros energetikos srityje. Mano nuomone, viena gamybos ar rinkos monopolija savaime nelygi kitai gamybos ar rinkos monopolijai tuo požiūriu, kad gali būti įvairių gamybos ar rinkos koncentravimo (centralizavimo) ir nekonkuravimo toje gamyboje ar rinkoje lygių (laipsnių), tačiau Konstitucija draudžia žemesnį monopolijos lygį įstatymu paversti aukštesniu (sudaryti tam prielaidas). Iki nacionalinio investuotojo įteisinimo (juo tapusia LEO LT, AB atsiradimo) du pagrindiniai šalies elektros energijos skirstymo veiklos subjektai („RST“ ir „VST“) buvo visiškai savarankiški tuo aspektu, kad jų kitas privatus juridinis asmuo nekontroliavo; tereikėjo panaikinti antikonstitucinį patekimo į jų licencijose garantuotą išimtinę veiklos teritoriją apribojimą (draudimą)⁴, ir tos bendrovės būtų pradėjusios tarpusavyje konkuruoti. Dabar tokia galimybė atrodo neįmanoma (kol galioja Atominės elektrinės įstatymo 10 str. 3 d.), kadangi motininė (patronuojanti) įmonė prieštarautų savo (joje sutelkto valdymo konsolidacijos, t. y. minėto vadinamojo holdingo) esmei, jei nustatytų tokias dukterinių įmonių veiklos taisykles, kurios leistų ... joms tarpusavyje konkuruoti...

² Viso labo besilaikančios „ant“, mano manymu, draudimo, lemiančio, kad nebūtų teritorinio konkuravimo elektros energijos skirstymo veikloje. Žr. šios atskirtosios nuomonės autoriaus atskirąją nuomonę dėl KT 2008 m. gruodžio 4 d. nutarimo).

³ Bent jau elektros energijos perdavimo, skirstymo srityse, hipotetiškai - net naujoje atominėje elektrinėje gaminamos elektros energijos aspektu, ką jau kalbėti apie šios energijos eksportą ir importą, kurį (ir kartu dar platesnį monopolijos aspektą) suponuoja galiojančio – Atominės elektrinės įstatymą idealiai atitinkančio - Vyriausybės 2008 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr. 479 priedo - Aprašo - kategorija „bendrovei (LEO LT, AB – E. Š.) priklausančios bendrovės, kurioms nuosavybės teise priklauso Lietuvos elektros energetikos sistemos jungtys su kitų valstybių elektros energetikos sistemomis“ (Aprašo 6.8 punktas).

⁴ Žr. išnašą Nr. 2.

c) motininės bendrovės (ja tapusios LEO LT, AB), kuri patronuoja savo dukterines įmones (akcinės bendrovės „Lietuvos energija“, „RST“, „VST“), modelio atsiradimas neva savaime nesudaro teisinių sąlygų pasikeisti dukterinėmis įmonėmis tapusių bendrovių teisiniam savarankiškumui; tos dukterinės įmonės atseit išlieka savarankiškais juridiniais asmenimis. Tai, mano nuomone, yra grynai (absoliučiai) civilinės teisės fikcija, kuri negali pavirsti (tapti) konstitucinės teisės fikcija. Šiuo požiūriu kategoriškai nesutinku, kad pagrindinių šalies elektros energetikos bendrovių (akcinių bendrovių „Lietuvos energija“, „RST“, „VST“) sujungimas į nacionalinio investuotojo įmonių grupę viso labo reiškia, kad sudaromos teisinės prielaidos sujungti šių bendrovių valdymą, bet ne jų kontrolę ar veiklos taisyklių nustatymą. Kiekvienas naivuolis idealistas šiuo klausimu turėtų, mano manymu, susipažinti su LEO LT, AB įstatų 17 punktu, kuris, savaime aišku, galėjo būti nustatytas arba nenustatytas, tačiau savaime neprieštarauja Atominės elektrinės įstatymui ir kartu atskleidžia juo sudaromų teisinių sąlygų esmę (apimtį). Paprasčiau tariant, konstituciškai „kaltas“ ne tas LEO LT, AB įstatų punktas, bet Atominės elektrinės įstatymas (10 str. 3 d.), kuris yra pagrindas tam įstatų punktui atsirasti;

d) atseit tiek valstybė, tiek savivaldybės gali savo nuožiūra (nevaržomos konstitucinių reikalavimų) privatizuoti joms priklausiusias ar jų vienasmeniškai kontroliuojamas įmones (valdžiusias, pvz., kino teatrus, stadionus ar elektros skirstomuosius tinklus), o po 1, 2 ar 3 metų savo nuožiūra „persigalvoti“, t. y. iš privataus asmens (naujo savininko) tas įmones nupirkti arba su tuo privačiu asmeniu investuoti tų ir kitų įmonių akcijas į naujai steigiamą privatų asmenį, taigi strategiškai „blaškytis“ kelių metų intervale, tokį blaškymąsi vėliau pateisindamos kažkokių mistinių naujų strateginių tikslu. Todėl, mano manymu, Konstitucinis Teismas, kalbėdamas apie akcinės bendrovės „VST“ privatizavimą 2003 m. (omenyje, matyt, turėdamas 2003 m. gruodį ar net 2004 m. balandį) ir po kelių metų įvykusį šios bendrovės grįžimą į pagrindinių šalies elektros energetikos bendrovių centralizuotą (koncentruotą) valdymo sistemą (nacionalinio investuotojo dukterinės įmonės asmenyje), turėjo atsižvelgti į Lietuvos valstybės oficialiąją ilgalaikę nacionalinę strategiją elektros energetikos srityje ir įvertinti akivaizdžiai kontroversišką ūkinės politinės konjunktūros improvizaciją, išreikštą Atominės elektrinės įstatyme, t. y. taikyti konstitucinį **atsakingo valdymo** principą, kuris iki šiol, mano nuomone, atrodo apgailėtinais bendrojoje konstitucinėje doktrinoje. Jei Teismas vieną kartą nusprendė įvardinti tą principą kaip konstitucinį savarankišką principą, jis vėliau turėtų arba jo išsižadėti, arba jį vystyti. Idealesnę progą vystyti būtent atsakingo valdymo principą akcinės bendrovės „VST“ statuso 2003-2007 m. pokyčių (privatizavimo ir pavertimo nacionalinio investuotojo dukterine įmone, kurią kontroliuoja valstybės hipotetiškai kontroliuojamas privatus asmuo) kontekste vargu ar galima įsivaizduoti;

e) tarsi po JAV jurisdikcijoje esančios bendrovės „Williams“ ir Rusijos Federacijos jurisdikcijoje esančios bendrovės „Jukos“ akivaizdaus įstatyminio privilegijavimo Lietuvos Respublikos įstatymų leidėjo teisėkūroje (Mažeikių naftos kontrolinio akcijų paketo savininko

pokyčio kontekste), Lietuvos Respublikos 1992 m. Konstitucijoje nuo 2004 m. niekas diametraliai nepasikeitė, t. y. Konstitucijos sudedamąja dalimi tapęs konstitucinis aktas „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“ nieko esmingo nereiškia vertinant Atominės elektrinės įstatyme numatyto vienintelio privataus asmens (AB „VST“ kontrolinio akcijų paketo turėtojo) tiesioginį (pažodinį) pakylėjimą į įstatyminio reglamentavimo lygmenį. Mano nuomone, Lietuvos Respublikoje nuo 2004 m. gegužės 1 d. įstatyminio ūkinės veiklos reguliavimo (tuo labiau vieno konkretaus privataus asmens įstatyminio verbalinio privilegijavimo) kriterijumi nebegali būti tai, kas vadinama „nacionaliniu saugumu“ ar esminiais valstybės interesais nacionalinio saugumo srityje, kadangi nacionalinis saugumas ar valstybės nepriklausomybė (Konstitucijos 1 str.) vertintina Konstitucijos europėizacinės dimensijos kontekste. Taigi, mano nuomone, po rezultatyvaus visuotinio referendumo dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje ir atitinkamo 1992 m. Konstitucijos (jos sudedamųjų dalių) papildymo minėtu konstituciniu aktu įstatymų leidėjas negali potencialius (hipotetiškai suinteresuotus) ūkinės veiklos subjektus *aprioriškai* (be įprastų sąžiningą konkurenciją užtikrinančių priemonių taikymo) diferencijuoti pagal nacionalinį (nacionalinės jurisdikcijos) kriterijų, juo labiau tinkamumą užtikrinti nacionalinį energetinį saugumą. Todėl manau, kad Atominės elektrinės įstatyme atsispindintis Lietuvos valstybės sprendimas pasirinkti privatų investavimo partnerį tik iš nacionalinės elektros energetikos srityje veikiančių nacionalinių subjektų prieštarauja tiek Konstitucijos europėizacijos dimensijai, tiek visų Lietuvos Respublikos jurisdikcijoje esančių asmenų lygyateisiškumui;

f) esą Konstituciją leidžia valstybei (įstatymų leidėjui) rinktis konkretų privatų asmenį (AB „VST“ kontrolinį akcijų paketą turintį akcininką), kaip bendros investicijos partnerį, tik iš vienos ūkinės veiklos sritis, pvz., šalies elektros energetikos sistemos (sektorius), kurioje nėra kitų panašių privačių asmenų, ypač tuo aspektu, kad toje ūkinės veiklos srityje yra (visada buvo) riboti išteklių. Su tokiu nusistatymu aš nesutinku. Priešingu atveju tektų pripažinti akivaizdų konstitucinį kuriozą: neva pagal Konstituciją valstybė (įstatymų leidėjas) dėl šalies ribotų naftos išteklių ir nacionalinio saugumo (geopolitinių prioritetų) prieš keletą metų galėjo be konkurso ar apklausos valstybei nuosavybės teise priklausančias įmonės „Mažeikių nafta“ akcijas parduoti Lenkijos įmonei „PNK Orlen“, tuo gaudama maksimalią (konstituciškai įmanomą) naudą...;

g) atseit Atominės elektrinės įstatymas „negali būti interpretuojamas kaip reiškiantis bendrojo teisinio reguliavimo išimtį“, nes pagal Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą „nėra draudžiama valstybės turtą investuoti ir Atominės elektrinės įstatyme nustatytu būdu“ (KT nutarimo motyvuojamosios dalies V skyriaus 12 punktas). Toks nusistatymas, mano nuomone, akivaizdžiai klaidingais (metodologiškai nepriimtinas konstitucinės teisės kontekste), kadangi Seimas priėmė Atominės elektrinės įstatymą remdamasis konstituciniu įgaliojimu leisti įstatymus (Konstitucijos 67 str. 2 punktas), bet ne pagal... Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas (daugiau žr.

šios atskirosios nuomonės 3 aspektą). Be to, mano nuomone, Atominės elektrinės įstatymas savo esme ir turiniu yra akivaizdi **bendrojo teisinio (įstatyminio) reglamentavimo išimtis** ta dalimi, kuria: a) tiesiogiai nurodo vienintelį galimą Lietuvos valstybės (jos vardu veikiančios Vyriausybės) derybų partnerį - privatų asmenį (AB „VST“ kontrolinio akcijų paketo turėtoją); b) pasako, kad tam tikras įstatymas netaikomas steigiant nacionalinį investuotoją (žr. įstatymo 19 str.); c) sudaro prielaidas tam tikra dalimi (dėl leidimo koncentracijai) netaikyti atitinkamų Konkurencijos įstatymo nuostatų; tai pripažinta Konkurencijos Tarybos pirmininko pasirašytame 2008 m. sausio 25 d. rašte Ūkio ministerijai (žr. toliau); pažymėtina, kad Vyriausybės Seimui 2007 m. balandžio 2 d. pateikto Atominės elektrinės įstatymo projekto 19 straipsnyje buvo tiesiogiai nurodyta, kad, įgyvendinant Atominės elektrinės įstatymą, **netaikomos** Konkurencijos įstatymo II skyriaus trečiojo skirsnio „Koncentracijos kontrolė“ nuostatos. Taigi minėto įstatymo projekto iniciatorius jį akivaizdžiai suprato kaip bendrojo teisinio (įstatyminio) reglamentavimo išimtį palyginti su tam tikrais įstatymais (be kita ko, Konkurencijos įstatymu), kuriuose privatiems asmenims nėra nurodomi; todėl, mano manymu, Konstitucinis Teismas, ne kartą nutarime užsiminęs apie teisėkūros subjektų ketinimus, neturėjo reikiamo pagrindo teigti, kad Atominės elektrinės įstatymas nėra bendrojo teisinio reglamentavimo išimtis. Beje, Lietuvos valstybingumas ir konstitucingumas skaičiuojamas dešimtmečiais; šiuo retrospektyviu požiūriu nepriimtina bandyti įrodinėti, kad kuriame nors Lietuvos Respublikos parlamento išleistame norminiame teisės akte (juo labiau įstatyme) tiesiogiai nurodytas (įtvirtintas) privatus asmuo (kaip „Williams“, „Jukos“ ar „VST“; žr. toliau) nėra bendrojo įstatyminio reglamentavimo išimtis bent jau to privataus – valstybės nekontroliuojamo – asmens įstatyminio įtvirtinimo apimtyje);

h) neva Atominės elektrinės įstatymas konstituciškai problemiškas ne pareikėjo (Seimo) nurodytais aspektais, bet paties Konstitucinio Teismo suvoktais ir įvardintais aspektais, t. y. pagal įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, kuri net nebuvo keičiama 2008 m. vasario 1 d., kai buvo pakeistas nacionalinio investuotojo modelis. Išėina, kad Konstitucijai prieštaravo ir... 2007 m. birželio 28 d. numatytas nacionalinio investuotojo kūrimas akcinės bendrovės „Lietuvos energijos“ bazėje, kadangi tokį kūrimą atitinkamai saistė įstatymo 8 straipsnio 1 dalis, nepakitusi 2008 m. vasario 1 d., kai įstatymų leidėjas pasirinko naują (formaliai tuščiaavidurę) nacionalinio investuotojo kūrimo bazę – eksplicitiškai neįvardintą (naujai steigiamą) bendrovę. Mano manymu Konstitucinis Teismas galėjo savo iniciatyva nuginčyti tik tas įstatymo 8 straipsnio nuostatas, kurios buvo pakeistos 2008 m. vasario 1 d., pvz., įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 1 punktą;

i) atseit Konkurencijos Tarybos pirmininko pasirašytas 2008 m. sausio 25 d. raštas Ūkio ministerijai, kuriame pripažįstama, kad „nacionalinio investuotojo steigimas Konkurencijos įstatymo prasme yra koncentracija“ (šis raštas viešo Konstitucinio Teismo posėdžio metu, patenkinant suinteresuoto asmens – Seimo atstovo R. Šukio prašymą, buvo prijungtas prie bylos medžiagos), neturi apčiuopiamos įtakos Konstitucinio Teismo požiūriui į galimą monopolijos

pakylėjimą į aukštesnį lygmenį, nors be šios institucijos valstybėje nėra kitos įgalios institucijos, kompetingos pateikti kvalifikuotą išvadą apie rinkos koncentraciją ir joje dalyvaujančius ūkių subjektus.

2. Dėl nacionalinio investuotojo (juo tapusios akcinės bendrovės LEO LT, AB) veiklos pagrindinio tikslo kildinimo iš Atominės elektrinės įstatymo tikslo.

Atominės elektrinės įstatymo tekstas mano nuomone akivaizdžiai kelia neaiškumų ir abejonių dėl to, ar privataus nacionalinio investuotojo pagrindinio ar esminio tikslo įtvirtinimas atitinka viešosios ūkinės teisės įstatyminio kūrimo konstitucinius reikalavimus, tarp jų – vartotojų interesų gynimo reikalavimus. Toks neaiškumas mano įsitikinimu iš principo negali būti konstituciškai tiriamas, įstatymo tekstą (rašytinį nacionalinio investuotojo tikslą) plečiamai aiškinant jo tariamo tikslo, t. y. vadinamosios dvasios (pozityvia šio žodžio prasme) pagrindu pagal tą pačią techniką, kuri taikytina Konstitucijos dvasiai atskleisti. Tuo sudaromas ydingas įspūdis, kad:

a) tarsi nėra jokio skirtumo tarp Konstitucijos dvasios ir įstatymo dvasios aiškinimo principų: tai, kas taikytina rašytinio Konstitucijos teksto neaiškumams ar kalbiniams neatitikimams pašalinti, neva gali būti pritaikyta ir Atominės elektrinės įstatymo neaiškumams ir kalbiniams neatitikimams pašalinti. Atseit Atominės elektrinės įstatymo tikslas ir nacionalinio investuotojo teisinio įtvirtinimo ir faktinio steigimo tikslas yra net svarbesnis, nei to įstatymo vienoje normoje (10 str. 1 d.) ir net dviejose normose (ne tik 10 str. 1 d., bet ir 8 str. 4 d. 1 p.) įvardintas nacionalinio investuotojo veiklos pagrindinis (prioritetinis) tikslas (siekti naudos sau): iš pirmųjų tikslų dvasios išplaukia rašytinio nacionalinio investuotojo tikslo platesnis turinys... Tokiu požiūriu nukrypstama nuo vieno pagrindinių Lietuvos konstitucinės teisės doktrinos kūrėjo - signataro, buvusio teisėjo, profesoriaus Egidijaus Jarašiūno teorijos apie netapačius Konstitucijos ir įstatymų aiškinimo reikalavimus⁵. Laikantis tokios teorijos ir pažymint, kad pagal Konstituciją įstatymai negali būti laikomi vientisais (vienalyčiais, „dvasingais“) aktais vien todėl, kad jie būtent taip jų pačių kvalifikuojami (žr. CK 1.5 str.) ar teismų įvertinami, manytina, kad Atominės elektrinės įstatymo tikslas savaime negali būti pagrindu paneigti tame įstatyme paraidžiui (verbališkai) išreikšto „tikslų paketo“ vidinio prieštaravimo, neatitikimo galimybę. Taigi, kitaip nei Konstitucijoje, įstatymuose gali būti neatitikimų, prieštaravimų, nesvarbu, kokiais tikslais ar siekiais tie įstatymai priimti ir kokiais tikslais ar siekiais juose įtvirtinti tam tikri privatūs asmenys. Vien tai, kad Atominės elektrinės įstatymas priimtas (o jame nacionalinis investuotojas bei vienas jo privatus steigėjas įtvirtintas) siekiant sudaryti teisinę sąlygą pastatyti naują atominę elektrinę Lietuvoje savaime nereiškia (negali reikšti), kad tame įstatyme dviprasmiškai

⁵ Žr.: E. Jarašiūnas. Konstitucija ir įstatymas: kelios interpretavimo problemos // Konstitucijos aiškinimas ir tiesioginis taikymas. Vilnius, 2002, p. 234-257.

įvardintas nacionalinio investuotojo (juo tapusios bendrovės „LEO LT, AB“) veiklos pagrindinis (esminis) tikslas reiškia būtent siekį finansuoti naują atominės elektrinės statybą Lietuvoje, juo labiau tuo atveju, jei projekto įgyvendinimo bendrovėje nedalyvaus joks strateginis partneris (žr. įstatymo 6 str. 4 d.);

b) neva iš kiekvieno įstatymo tikslo ir jame įtvirtintos baudmės, nuobaudos ar kitokio asmens laisvės įstatyminio suvaržymo tikslo galima išvesti įstatymo kalbinių neatitikimų ir prieštaringumų pateisinimą. Išėitų, kad Baudžiamojo kodekso ar kito įstatymo teksto konstitucinę problemą visada galima pašalinti aiškinant tą ydingai surašytą tekstą pagal įstatymo tikslą...;

c) atseit visiškai nesvarbu, ką dvi Atominės elektrinės įstatymo nuostatos (10 str. 1 d., 8 str. 4 d. 1 p.) paraidžiui apibrėžia kaip privataus nacionalinio investuotojo veiklos pagrindinį (esminį) tikslą. Net jei įstatymas konkretaus nacionalinio investuotojo veiklos tikslo du kartus (dviejose eksplicitinėse nuostatose) neįvardintų, tai... vis tiek savaime išplauktų iš to įstatymo priėmimo tikslo ir nacionalinio investuotojo įstatyminio įtvirtinimo tikslo...

3. Dėl trijų pareiškėjo iškeltų abejonių tyrimo metodų, t. y. kitų įstatymų, kurių pareiškėjas neginčijo ir nenurodė, aiškinimo bei vertinimo (bei tų įstatymų, kuriuos pareiškėjas nurodė, neaiškinimo ir nevertinimo).

Mano įsitikinimu Seimas įstatymą X gali priimti Konstitucijos ar konstitucinio įstatymo pagrindu, tačiau ne kurio nors kito paprastojo įstatymo Y pagrindu, nesvarbu, kad kuris nors kitas paprastasis įstatymas Y numato (blanketiškai nurodo) dar kitus paprastesius įstatymus. Šiuo požiūriu išeina, kad:

a) visų paprastųjų įstatymų priėmimo ir konstitucinio aiškinimo bei vertinimo esminis (ir pirmaeilis) pagrindas – Konstitucija ir/ar atitinkamas konstitucinis įstatymas, bet ne kuris nors bendrojo pobūdžio reglamentavimą nustatantis įstatymas (*lex generalis*). Todėl Konstitucinio Teismo nagrinėjamoje byloje ginčijamo įstatymo konstitucinio aiškinimo apimtis ir detalumas iš principo negali nublankti prieš to įstatymo „įstatyminio aiškinimo“, atliekamo kitų įstatymų pagrindu, apimtį ir detalumą. Kitaip tariant, **Atominės elektrinės įstatyme slypinčios konstitucinės abejonės negali būti nei išsklaidomos, nei sustiprinamos, remiantis Akcinių bendrovių įstatymu ar Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu.** Šie įstatymai gali būti tik antraeiliumi, minimaliumi, epizodiniu (fragmentišku) Atominės elektrinės įstatymo aiškinimo pagrindu, neturinčiu (negalinčiu turėti) esminės reikšmės Konstitucinio Teismo nagrinėjamos bylos baigčiai (rezultatui) ir jo pasiekimo metodams (technikai). Tačiau, mano nuomone, visiškai kitoks (itin prieštaringas) įspūdis gali susidaryti, žvelgiant į Atominės elektrinės įstatymo konstitucinių abejonių teisminį tyrimą, atliktą remiantis... Civilinio kodeksu (žr. KT nutarimo motyvuojamosios dalies III skyrių), Akcinių bendrovių įstatymu (žr. KT nutarimo

motyvuojamosios dalies IV skyrių) ir Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu (žr. KT nutarimo motyvuojamosios dalies V skyrių);

b) tai, kad kuris nors kitas įstatymas Y pagal reglamentavimo dalyką yra susijęs su ginčijamo įstatymo X reglamentavimo dalyku (tarsi „įsiterpia“ į tą dalyką) savaime nereiškia, kad įstatymas X priimtas kito įstatymo Y pagrindu (ir atvirkščiai). Kitaip tariant, **Seimas priėmė Atominės elektrinės įstatymą, remdamasis konstituciniu įgaliojimu leisti įstatymus, bet ne kuriame nors kitame įstatyme, pvz., Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo, numatytu pagrindu.** Kitoks požiūris būtų akivaizdžiai nelogiškas: esą jei Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nebūtų (jis nebūtų priimtas), tai ši aplinkybė būtų teisinė kliūtis... Seimui priimti Atominės elektrinės įstatymą, kuriame numatytas valstybės turto investavimas į nacionalinį investuotoją (juo tapusią bendrovę „LEO LT, AB“ ar kitaip pavadintą akcinę bendrovę);

c) Atominės elektrinės įstatymo galimas netobulumas ar konstitucinis ydingumas negali būti siejamas su Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo galimu netobulumu ar konstituciniu ydingumu. Kitaip tariant, Atominės elektrinės įstatymas kelia konstitucines abejones ne todėl, kad panašias abejones kelia anksčiau priimtas Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas. Šioje byloje pareiškėjo nurodytos Atominės elektrinės įstatymo nuostatų **konstitucinės problematikos esmė – galimas nacionalinio investuotojo tikslų ydingumas ir fiktyvumas bei rinkos monopolizavimas ar vieno privataus asmens privilegijavimas, bet ne valstybės turto investavimo kriterijų aiškumo problematika, tuo labiau ne akcinės bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencijos problematika.** Todėl galima manyti, kad konstitucinė justicija yra niveliuojama (metodologiškai diskredituojama), jei/kai didesnę ginčijamo Atominės elektrinės įstatymo tyrimo (aiškinimo ir vertinimo) dalį sudaro ... Akcinių bendrovių įstatymo aiškinimas ir Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo aiškinimas;

d) visiškų analogų neturinti, fundamentalumu ankstesnes (vadinamąsias) „Williams“, „Jukos“ ar „Alitos“ bylas⁶ akivaizdžiai pranokstanti Atominės elektrinės įstatymo konstitucingumo byla, mano nuomone, turėjo būti išsamiausiai (detaliausiai) nagrinėjama ne pagal „kitus įstatymus“ ir ankstesnius Konstitucinio Teismo išaiškinimus, bet pagal naujovišką Konstitucijos ir jos sudedamosios dalies – konstitucinio akto dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje aiškinimą, adekvatų kontraversiškam Atominės elektrinės įstatymo turiniui, kuris akivaizdžiai provokuoja ieškoti neformalaus konstitucinio atsakymo į naujus principinės reikšmės klausimus kolektyvinio saugumo (Lietuvos narystės supranacionalinėse organizacijose kaip Europos Sąjunga ir NATO) kontekste – **ar valstybė pagal Konstituciją, įgavusią europėizacijos dimensiją, yra ūkio subjektas ir sutarčių sudarymo laisvės subjektas,**

⁶ Žr. atitinkamus KT nutarimus.

sukaustytas nacionalinio saugumo 1990-2003 m. sampratos, t. y. gali savo nuožiūra veikti ne tik konstitucijų įgaliojimų ir apribojimų pagrindu, bet ir Atominės elektrinės įstatyme nurodytos „privačios iniciatyvos pagrindu“, taigi be jokių skaidrumą ir konkurenciją užtikrinančių procedūrų rinktis bendros investicijos privatų partnerį tik iš vienos nacionalinio ūkio sektoriaus (ūkinės veiklos srities) vardan „nacionalinio saugumo“, susitarti, kad jos ir jos jurisdikcijoje esančio privataus asmens teisiniai ginčai bus sprendžiami Švedijos arbitraže ir t. t. Viso tokio esmingumo, mano nuomone, trūksta Atominės elektrinės įstatymo konstitucingumo tyrime, nors tam buvo akivaizdžios prielaidos – jei ne pagal pareiškėjo (Seimo) kreipimesi ne itin kvalifikuotai suformuluotą prašymą, tai bent pagal Seimo kaip suinteresuoto asmens atstovų viešame Konstitucinio Teismo posėdyje pateiktus argumentus, taip pat Konstitucinio Teismo praktiką, suformuotą daugybę kartų maksimaliai („aktyvistiškai“) įsigilinant į tam tikrą problematiką, nors pareiškėjas ją buvo ne itin kvalifikuotai ir plačiai atskleidęs.

Šiame kontekste sunku suprasti ir pateisinti, kodėl Teismas, nusprendęs sureikšminti pareiškėjo nenurodytų įstatymų aiškinimą ir vertinimą, visiškai neužsiminė apie pareiškėjo nurodytus įstatymus, pvz., Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymą.

4. Dėl pareiškėjo iškeltų abejonių išplėtimo, nežiūrint, kad ginčijamas įstatyminis reglamentavimas iš esmės nepriklauso nuo to reglamentavimo, kurį Konstitucinis Teismas savo iniciatyva aiškino ir vertino (kvalifikavimo), taip pat dėl abejotino Atominės elektrinės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies išskyrimo palyginti su kitomis įstatymo 8 straipsnio nuostatomis.

Jau minėta, kad, mano manymu, byloje nebuvo pakankamo pagrindo nei aiškinti Atominės elektrinės įstatymo keliamas konstitucines abejones pagal kitus (šalutinius) įstatymus, nei Teismo iniciatyva (neprašant pareiškėjui) nugincyti Atominės elektrinės įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, kuri nebuvo keičiama 2008 m. vasario 1 d., kai buvo pakeistas nacionalinio investuotojo modelis. Jei Teismas norėjo savo iniciatyva susieti pareiškėjo – Seimo nurodytas konstitucingumo abejones su kitomis Atominės elektrinės įstatymo nuostatomis, jis, mano manymu, turėjo susitelkti ne į įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, bet į įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 1 punktą, kuris: a) buvo keistas 2008 m. vasario 1 d.; b) kalba apie tai, kas atitinkamai nurodyta įstatymo 10 str. 1 dalyje, kurią ginčijo pareiškėjas. Šioje nuostatoje nacionalinio investuotojo (juo tapusio LEO LT, AB) tikslas nėra tapatinamas su Lietuvos valstybės strateginiu uždaviniu. Tačiau Teismas kažkodėl iš valstybės strateginio uždavinio (dvasios - pozityvia šio žodžio prasme) išvedė platesnį nacionalinio investuotojo veikos pagrindinio tikslo spektrą (žr. šios nuomonės 2 aspektą).

5. Dėl Konstitucinio Teismo sukurtų precedentų panašiose bylose esmingo netaikymo.

Mano nuomone, pirmąją Seimo nurodytą konstitucingumo abejonę reikėjo tirti ir vertinti remiantis Konstitucinio Teismo 2000 m. spalio 18 d. nutarime pateikta kontrolės schema: „Atsižvelgiant į tai, kad ginčijamo įstatymo reguliuojamų ūkio santykių srityje gamyba ir rinka iš esmės yra *sukoncentruotos* (išryškinta – E.Š.), taip pat į tai, kad šio įstatymo 3 straipsnio 6 dalyje yra *nustatytos kai kurios išimties iš Konkurencijos įstatymo taikymo* (išryškinta – E.Š.), valstybės valdžios institucijoms tenka pareiga nustatyti papildomą teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų vartotojų interesų apsaugą“. Toks išaiškinimas idealiai tinka Atominės elektrinės įstatymui, kuris, kaip minėta, nustato tam tikrą išimtį Konkurencijos įstatymo atžvilgiu (tai patvirtinta minėtame Konkurencijos Tarybos pirmininko 2008 m. sausio 25 d. pasirašytame rašte ūkio ministerijai).

Be to, byloje, mano nuomone, reikėjo ypač remtis Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 6 d. nutarime pateikto vertinimo schema: „Konstitucinis Teismas pabrėžia, kad Telekomunikacijų įstatyme /.../ įtvirtinus fiksuoto telefono ryšio monopoliją, būtina nustatyti atitinkamus reikalavimus monopolistui, kad būtų apsaugoti vartotojų interesai, kurie nesant konkurencijos galėtų būti pažeisti. Tokie reikalavimai turėtų būti suformuluoti ir įtvirtinti įstatyme. Ginant vartotojų interesus pagrindinis reikalavimas monopolistui - nustatytomis sąlygomis teikti apibrėžtos rūšies ir kokybės telefonijos paslaugas. Telekomunikacijų įstatyme tokio pobūdžio reikalavimo, skirto monopoliniam telekomunikacijų paslaugų teikėjui, nėra. /.../ Atsižvelgiant į nurodytus motyvus konstatuotina, kad Telekomunikacijų įstatymo nustatytas reguliavimas yra nepakankamas ir dėl to ydingas, nes neįtvirtina atitinkamų reikalavimų fiksuoto telefono ryšio monopolistui, kad įstatyme būtų visokeriopa apsaugoti vartotojų interesai“. Šis išaiškinimas, mano nuomone, taip pat tinka bylai, kadangi Elektros energetikos įstatyme nustatyta (bendroji, unifikauta) elektros energijos vartotojų interesų apsauga neatitinka to esminio šalies elektros energetikos pokyčio, kuris susijęs su *nauja koncentracija* (nacionalinio investuotojo įmonių grupės lygmenyje), pripažinta minėtame Konkurencijos Tarybos pirmininko rašte ūkio ministerijai.

Pagal tokias tyrimo schemas pirmoji Seimo nurodyta abejonė, mano manymu, galėjo būti ištirta nustatant prieštaravimą Konstitucijai.

6. Dėl naujos Konstitucijos doktrinos ginčytoms įstatymo nuostatoms išsamiai ištirti.

Mano įsitikinimu, byloje buvo akivaizdus pagrindas (būtinybė) kurti naują (papildomą) Konstitucijos 46 straipsnio nuostatų prasmės doktriną (Atominės elektrinės įstatymo atžvilgiu), pagal kurią:

- Lietuvos valstybė gali sąlygiškai veikti kaip **ūkio subjektas** ir kartu ribotos sutarčių sudarymo laisvės subjektas;

- Atominės elektrinės įstatymo 11 straipsnio 1 dalis iš esmės numato valstybės kaip ūkio subjekto veikimą, bent jau **sandorio** sudarymo atžvilgiu ;

- Lietuvos Respublika, kartu su privačiu asmeniu (AB „VST“ kontrolinio akcijų paketo turėtoju) kurdama privatų juridinį asmenį (nacionalinį investuotoją, juo tapusią LEO LT, AB), iš esmės veikia (būtent) kaip ūkio subjektas;

- ne Vyriausybė ar ją atstovaujanti ūkio ministerija, kaip viešosios valdžios institucija, bet Lietuvos valstybė, atstovaujama Vyriausybės ir jos įgaliotos ūkio ministerijos, veikia kaip ūkio subjektas tuo metu, kai sudaromas sandoris su UAB „NDX energija“;

- Konstitucija draudžia įstatymu kurti (sudaryti sąlygas kurti) naują „kombinuotą“ vertikalią-horizontalią monopoliją, pakeisiančią natūraliai gyvuojančią sąlyginę monopoliją, kuri buvo atitinkamai išsklaidyta ir sąlygiškai apėmė privataus asmens savarankiškumą (nepatronavimą) didelėje elektros energijos skirstymo teritorijoje (bei senoje atominėje elektrinėje gaminamą elektros energiją). Mano nuomone, nacionalinio investuotojo įmonių grupė (dukterinių įmonių „InterLink“ ir „Visagino atominė elektrinė“ kontekste) turėtų būti aiškinama ir vertinama kaip „kombinuota“ vertikali-horizontali monopolija, o Lietuvos valstybės ir UAB „NDX energija“ susitarimas – „kombinuotas“ vertikalus-horizentalus susitarimas (ypač tam tikrų elektros energetikos sistemų jungčių ir naujos atominės elektrinės statybos kontekste).

7. Dėl Europos Sąjungos teisės dimensijos Konstitucijoje (nacionalinėje konstitucinėje teisėje) neatspindėjimo.

Minėta, kad, mano nuomone, pagal Konstituciją (jos sudedamąsias dalis) nacionalinis saugumas ir esminiai valstybės interesai šalies elektros energetikos „nepriklausomybės“ užtikrinimo kontekste nuo Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje (taip pat NATO) pradžios nebegali būti privačių ūkio subjektų esminio diferencijavimo, tuo labiau nacionalinių ūkio subjektų akivaizdaus privilegijavimo kriterijumi (pagrindu). Antraip tektų absurdiškai aiškinti, kad Lietuvos valstybės nacionalinio saugumo konstitucinė samprata nuo Konstitucijos priėmimo ir įsigaliojo nepasikeitė: kaip buvo, taip ir liko be jokios kolektyvinio saugumo dimensijos... Paprasčiau tariant, kaip įstatymų leidėjui pagal Konstituciją neleistina diferencijuoti ūkinės (ekonominės) veiklos subjektus pagal išsilavinimą (pvz., privačios vaistinės steigėjų kontekste; žr. KT 2002 m. kovo 14 d. nutarimą), taip jam neleistina diferencijuoti galimai suinteresuotus ūkinės veiklos subjektus pagal jų (mistinį, anachronistinį) nacionalinį pobūdį, t. y. „subordinaciją“ tam tikros valstybės jurisdikcijai.

Mano nuomone, Konstitucija draudžia valstybei (įstatymų leidėjui) rinktis privatų asmenį kaip bendros investicijos partnerį tik iš vieno nacionalinio ūkio sektoriaus (vienos ūkinės veiklos

srities – elektros energetikos), pasiteisinant, kad kitų analogiškų ūkio subjektų tame sektoriuje (toje srityje) nėra. Nėra ir negali būti objektyvių teisinių argumentų, kad naujų atominių elektrinių statybą „saugiai“ finansuoti pajėgūs tik nacionalinės elektros energetikos sistemos „stambieji“ dalyviai.

8. Dėl *ultra vires* doktrinos netaikymo vertinant Sutartį dėl nacionalinio investuotojo sukūrimo.

Mano nuomone, pagal pirminę Atominės elektrinės įstatymo redakciją Vyriausybė nesilaikė derybų (su AB „VST“ kontrolinio akcijų paketo turėtoju) objekto įstatyminių ribų, t. y. savavališkai išplėtė įstatymo 11 straipsnyje (2007 m. birželio 28 d. redakcija) numatytų derybų ribas ir po to siekė atgaline tvarka įgauti savo veikimo *ultra vires* legitimaciją Seimo pritarimo forma. Tai akivaizdžiai rodo Ūkio ministerijos 2007 m. gruodžio 27 d. raštu („Dėl Lietuvos Respublikos Atominės elektrinės įstatymo 10 ir 11 straipsnių pakeitimo ir pritarimo derybų dėl nacionalinio investuotojo steigimo rezultatams įstatymo projekto“) Vyriausybei pateikto įstatymo projekto pavadinimas: Lietuvos Respublikos Atominės elektrinės įstatymo 10 ir 11 straipsnių pakeitimo ir pritarimo derybų dėl nacionalinio investuotojo steigimo rezultatams įstatymo projektas.

9. Dėl gausios istorinės medžiagos (teisėkūros raidos) minimalaus panaudojimo nutarimo rezoliucijai.

Mano įsitikinimu, gausi istorinė medžiaga, panaudota Teismo nutarime, iš esmės yra beprasmė (pernelyg alinanti), kadangi neįtakojo (nenulėmė) nei vieno konstitucinio tyrimo rezultato (išimtis – konstatavimas, kad Lietuva siekė būti/išlikti atominę elektrinę turinčia valstybe).

Mano nuomone, Seimo nutarimais patvirtinta ir daug kartų keista (atnaujinta) elektros energetikos strategija niekada nenurodė to, ką rodo Atominės elektrinės įstatymas, t. y. nacionalinio investuotojo (juo tapusio LEO LT, AB) modelis.

Be to, mano nuomone, istorinė medžiaga rodo, kad Lietuvos valstybė, formaliai pasidabinusi tariamos „privачios iniciatyvos“ skraiste, nebuvo pasirengusi nacionalinio investuotojo steigimui taip, kaip tam buvo pasirengęs privatus bendros investicijos partneris. Šiame kontekste, matyt, pakanka nurodyti tą faktą, kad Vyriausybės 2008 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 479 (žr. Teismo nutarimo motyvuojamosios dalies I skyriaus 68 punktą) buvo, be kita ko, patvirtinti reikalavimai LEO LT, AB stebėtojų tarybos nariams (minėtu Vyriausybės nutarimu patvirtinto Aprašo 23-30.2 punktai), kurie (kaip ir visuminis tuo nutarimu nustatytas reglamentavimas) įsigaliojo 2008 m. gegužės 30 d., nors LEO LT, AB stebėtojų taryba buvo sudaryta 2008 m. gegužės 20 d., taigi tiems reikalavimams negaliojant (jų oficialiai nepaskelbus oficioze „Valstybės žinios“).

10. Dėl ginčyto įstatyminio reglamentavimo nevertinimo pagal priėmimo tvarką paties Konstitucinio Teismo iniciatyva, kaip tai jis yra daręs (vertinęs) ne vieną kartą.

Mano manymu, pareiškėjo ginčytos Atominės elektrinės įstatymo nuostatos neatitinka Konstitucijos pagal jų priėmimo tvarką. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui 2008 m. sausio 22 d. pateikus išvadą (ji nurodoma Teismo nutarimo motyvuojamosios dalies I skyriaus 54 punkte), kad projektas neatitinka Konstitucijos, nebuvo laikytasi tuomet galiojusių Seimo statuto nustatytų reikalavimų, procedūrų. Jos buvo pakeistos po Atominės elektrinės įstatymo nuostatų pirminės redakcijos pakeitimo.

11. Dėl viešo teismo tyrimo (t. y. viešo posėdžio turinio) apimties ir reikšmės (prasmės) ir nutarime nagrinėjamos (aprašomos) problematikos santykio (disproporcijos).

Mano nuomone, viešo teismo tyrimo (viešo Teismo posėdžio, vykusio net dvi dienas) apimtis ir turinys akivaizdžiai neatitinka Teismo nutarimo (jame pateikto tyrimo „apsibrėžimo“ ribų), išskyrus abejotiną valstybės interesų apsaugą, kurios problematika materializavosi minėtu Atominės elektrinės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuginkijimu. Suinteresuoto asmens – Seimo atstovų pateikti argumentai, viena vertus, atspindi Teismo nutarime, tačiau, kita vertus, iš esmės nelemia nutarimo motyvuojamosios dalies III ir IV skirsnių turinio. Tokia disproporcija, mano nuomone, yra kontroversiška.

Ši atskiroji nuomonė, kuri, kaip teisės institutas, sunkiai skinasi kelių Lietuvos konstitucinės justicijos raidoje, neturėtų būti suprasta kaip bandymas sumenkinti Konstitucinio Teismo nutarimą ir jį didele dalimi nulėmusių kolegų triūsą.

Egidijus Šileikis